

KIRILOV A., TODOROV M. & KATEROV I. (Eds.) 2003: Optimal Forage Systems for Animal Production and the Environment. – Proceedings of the Occasional Symposium of the European Grassland Federation Bulgaria, May 2003., Grassland sciences in Europe, Vol. 8, 656 pp, 359 tab., 71 figs

Európska lúkarska federácia (European Grassland Federation) oslávila v roku 2003 štyridsiate výročie svojej existencie a pokračovala vo svojej aktivite zorganizovaním ďalšieho príležitostného sympózia, za organizáciu ktorého bola tomto prípade zodpovedná Bulharská lúkarska spoločnosť a tým sa prvýkrát podujatie EGF konalo vo východoeurópskej krajine. Nosnou témou podujatia bola problematika „Optimálnych krmovinárskych systémov pre živočíšnu výrobu a životné prostredie“. Vlastného podujatia sa zúčastnilo viac než 100 účastníkov z 30 krajín (aj mimoeurópskych), ktorí prezentovali viac než 170 príspevkov. Tie sú základom Zborníka z tohto podujatia, ktorý je na štandardnej dobrej úrovni charakteristickej pre podujatia EGF.

Úvodný referát sympózia je orientovaný na súčasné trendy krmovinárskych systémov Európe zameraných najmä na produkciu mlieka a mäsa, pričom sa hodnotí nielen súčasný stav, ale sú naznačené aj možné perspektívy v blízkej, resp. aj vzdialenejšej budúcnosti. Neobišla sa problematika vstupu ďalších krajín do Európskej únie a možného dopadu na produkciu a spotrebu „grass“ produktov ani známa „nitratová“ smernica EÚ.

Celé podujatie, ako aj vydaný zborník boli rozdelené do troch častí: i) možnosti trvalých trávnych porastov, ii) krmoviny v lúčno-pasienkárskom hospodárení, iii) ekonomické a ekologické aspekty.

Príspevky *prvého* okruhu sú orientované nielen na oblasť trvalých trávnych porastov, ale aj na štúdium ich jednotlivých komponentov. Ukazuje sa, že problematika dusíka je stále aktuálna, hoci už nie na báze stupňovaných dávok.

Úvodný príspevok *druhého* okruhu porovnáva postavenie krmovín na ornej pôde v podmienkach Veľkej Británie a Bulharska, pričom je evidentný značný rozdiel v ich výmere a využívaní. Pre podmienky V. Británie je typický pokles rozlohy dočasných trávnych porastov o polovicu, avšak výmera kukurice sa za sledované obdobie zvýšila na päťnásobok. V tom istom období došlo k dramatickému poklesu plôch všetkých sledovaných objemových krmovín na ornej pôde. Vlastnú problematiku dopĺňajú príspevky o jednotlivých druhoch krmovín s výraznou dominciou kukurice, lucerny, sudánskej trávy ale aj ďalších krmovín.

Tretia oblasť podujatia bola orientovaná na riešenie, v súčasnosti veľmi aktuálneho, problému vzťahu ekonomiky a ekologických aspektov využívania trávnych porastov a objemových krmovín na ornej pôde.

Z doterajších výsledkov je možné porovnať systémy pestovania s vysokými aj nízkymi vstupmi a dopadmi oboch systémov na životné prostredie a ekonomiku farmára. Výhody pasienkového využívania trávnych porastov sa už hodnotia nielen na ekonomickej úrovni, ale aj kvalitatívnymi aspektmi produkovaného mlieka dojnic, ktoré v podmienkach pasenia dosahuje až trikrát vyššiu koncentráciu a vhodnejší pomer 3- a 6- omega mastných kyselín známych svojimi antikarcinogénnymi a anticholesterolickými vlastnosťami. Publikované príspevky – počtom aj zameraním – len potvrdzujú nutnosť orientácie výskumu do oblasti aplikovanej ekológie trávnych porastov. Čoraz väčší počet prác sa zameriava na riešenie vzťahov trávnych porastov a životného prostredia, redukciu strát dusíka z trávneho ekosystému a snahy o jeho lepšiu utilizáciu živočíchmi. Zaujímavé sú výsledky o koncentrácii močoviny v mlieku ako možného indikátora potenciálnych strát dusíka z trávnych porastov, možnosti predikcie produkčných schopností metódou NDVI, či produkciou skleníkových plynov z lúkarsko-pasienkárskych systémov a mikrobiologické aspekty.

Aj ostatné podujatie EGF naznačuje, že o jej podujatia majú čoraz väčší záujem napr. krajiny bývalého Sovietskeho zväzu, Juhoslávie ale aj mimoeurópske krajiny (Egypt, Turecko, Austrália, USA). Z prezentovaných prác je zrejmé aj dobrá vedecká spolupráca výskumných pracovísk východnej a západnej Európy a orientácia výskumu do sféry, ktorá donedávna bola doménou napr. USA (mastné kyseliny v mlieku, NDVI).

Prekvapuje pomerne veľká účasť špecialistov z Turecka a relatívne nízka účasť našich odborníkov na tomto sympóziu, pričom v niektorých prácach našej proveniencie prekvapuje aj slabšia pripravenosť príspevkov pri konfrontácii získaných výsledkov so súčasným poznatkami.